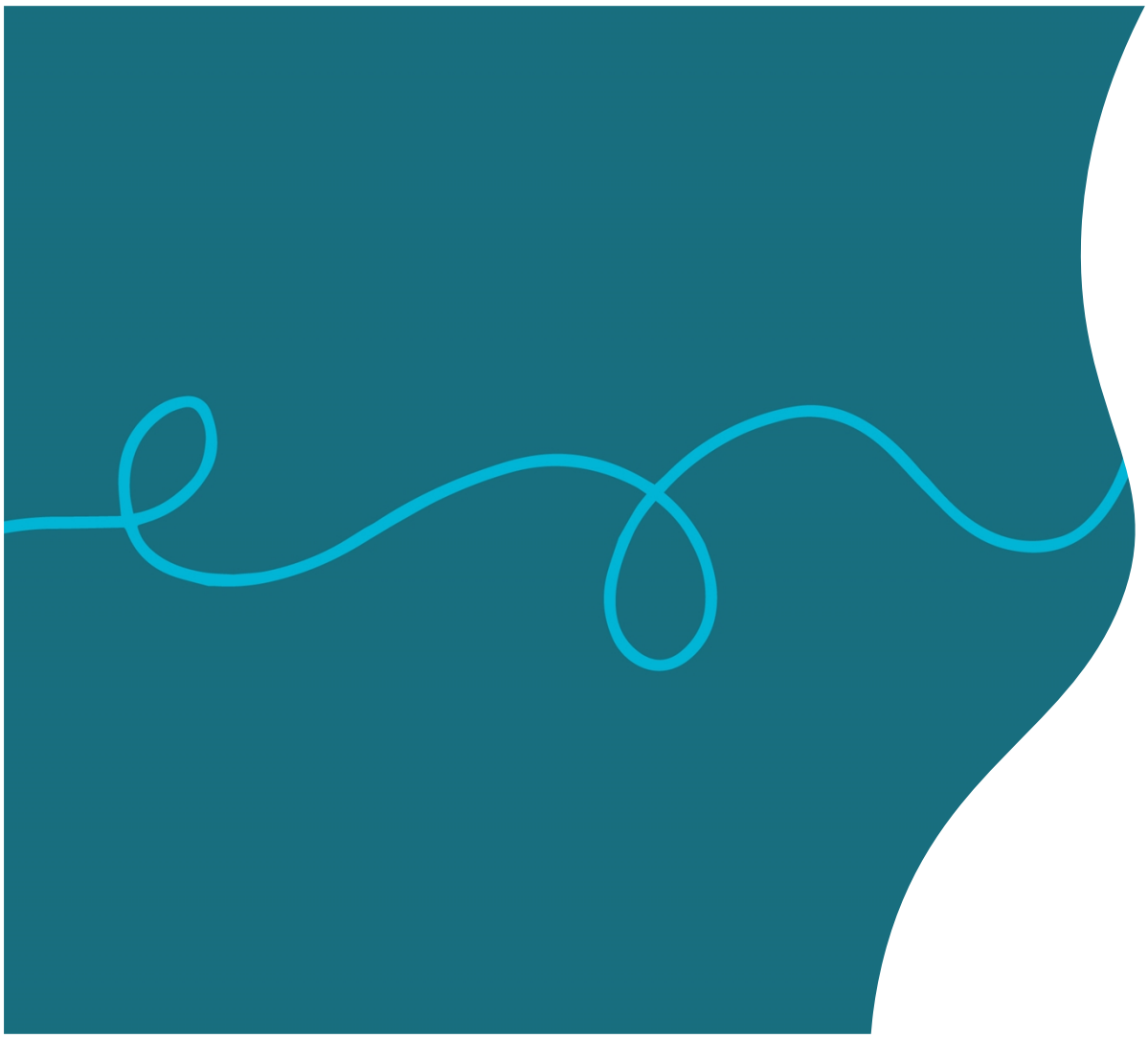
Dokumenttyp: Riktlinjer
Diarienummer: KS-2026/503

Beslutsfattare: Kommunstyrelsen

Riktlinjer för rökfri arbetsmiljö och arbetstid samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter

Beslutsdatum: 2026-XX-XX
Giltighetstid: 20XX-xx-xx
Dokumentansvarig: HR-chef

Knivsta kommun

Innehållsförteckning

Inledning och syfte 3

Tillämpningsområde 3

Definition av rökning och nikotinprodukter 3

Vad innebär rökfri arbetsmiljö och arbetstid? 3

Rökfrihet i kommunens lokaler och fordon 3

Rökfri arbetstid 4

Rökfri zon utomhus 4

Hänsyn till andra och avfallshantering 4

Information och introduktion 4

Regler för specifika verksamheter 4

Särskilda regler för barn- och ungdomsverksamhet 4

Särskilda regler inom vård och omsorg 5

Arbetsmiljö i brukares hem 5

Hantering av överträdelser 5

Stöd till rökavvänjning 5

Syn på snus och andra nikotinprodukter 6

Ansvar och förvaltning 6

Inledning och syfte

Dessa riktlinjer syftar till att säkerställa en rökfri och hälsosam arbetsmiljö i Knivsta kommun. Utgångspunkten är att ingen ska utsättas för tobaksrök eller utsläpp från liknande produkter i kommunens lokaler eller under arbetstid, i enlighet med Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt Arbetsmiljölag (1977:1160). Riktlinjerna ska också bidra till kommunens tobaksförebyggande arbete och skapa en trygg miljö för medarbetare, brukare, elever och besökare.

Tillämpningsområde

Riktlinjerna gäller samtliga anställda i Knivsta kommun, förtroendevalda, praktikanter, feriearbetare och inhyrd personal såsom konsulter, hantverkare och städpersonal. Den omfattar också personal i kommunala bolag när de vistas i kommunens lokaler samt övriga personer som vistas i kommunens lokaler eller deltar i kommunal verksamhet.

Definition av rökning och nikotinprodukter

Med rökning avses all användning som omfattas av Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 6 kap. 1 §. Det innefattar rökning av tobak, inhalering efter förångning eller upphettning av tobak (inklusive upphettade tobaksprodukter), användning av elektroniska cigaretter ("ecigaretter", "vapes") och påfyllningsbehållare, rökning av örtprodukter samt användning av andra produkter som till sitt användningssätt motsvarar rökning, även om de inte innehåller tobak. Nikotinprodukter avser snus, nikotinportioner, nikotinpåsar, nikotinläsk och andra produkter som innehåller nikotin men inte används genom rökning.

Vad innebär rökfri arbetsmiljö och arbetstid?

Rökfrihet i kommunens lokaler och fordon

Knivsta kommun ska vara rökfri i alla sina lokaler. Det innebär att rökning inte är tillåten i kontor, klassrum, förskolor, fritidsverksamhet, vård- och omsorgsboenden eller i gemensamma utrymmen såsom korridorer, väntrum, mötesrum och matsalar. Rökning är också förbjuden i kommunens tjänstebilar och andra fordon som kommunen disponerar.

Rökfri arbetstid

Kommunen tillämpar rökfri arbetstid för samtliga anställda. Under arbetstid får rökning inte förekomma, vare sig under kortare raster eller pauser, eller vid måltidsuppehåll som räknas till arbetstiden. Rökning är endast tillåten under lunchrast som inte ingår i arbetstiden. När rökning sker under sådan rast ska det göras med hänsyn till andra, så att varken rök eller ångor sprids till kollegor, brukare, elever eller besökare.

Rökfri zon utomhus

Utomhus gäller, utöver Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter bestämmelser om rökförbud vid entréer till lokaler där allmänheten har tillträde, att Knivsta kommun inför en rökfri zon om minst tio meter från entréer och runt arbetsplatsens huvudingångar. Rökning får inte ske på ett sådant sätt att rök eller ånga blåser in i lokaler eller utomhusmiljöer där barn, brukare, elever eller kollegor vistas.

Hänsyn till andra och avfallshantering

Alla som röker, inklusive de som använder elektroniska cigaretter eller upphettade tobaksprodukter, ska ta sådan hänsyn att andra inte utsätts för rök, ångor eller lukt. Var och en ansvarar för att fimpar och andra rester hanteras korrekt. Fimpar eller engångsprodukter får inte lämnas på marken och gemensamma askkoppar ska inte användas på ett sätt som leder till nedskräpning.

Information och introduktion

Vid nyanställning ska alla medarbetare informeras om kommunens riktlinjer för rökfri arbetsmiljö och rökfri arbetstid samt Knivsta kommuns förhållningssätt till övriga nikotinprodukter. Varje arbetsplats ansvarar för att riktlinjerna är lätt tillgänglig för personalen och att den regelbundet gås igenom vid arbetsplatsträffar eller motsvarande forum. Skyltning om rökförbud vid entréer och i lokaler ska vara tydlig och utformas i enlighet med Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkters krav.

Regler för specifika verksamheter

Särskilda regler för barn- och ungdomsverksamhet

I verksamheter som omfattar barn och unga, såsom skola, förskola och fritidsverksamhet, gäller rökförbud i lokaler och på de områden som hör till verksamheten, inklusive skolgårdar och motsvarande ytor vid förskola och

fritidshem, enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 6 kap. 2 §. Personal ska vara tydliga förebilder och avstå från rökning i samband med verksamheten.

Särskilda regler inom vård och omsorg

I vård- och omsorgsverksamheter gäller rökförbud i lokaler avsedda för hälso- och sjukvård samt i gemensamma utrymmen i bostäder och inrättningar med särskild service eller vård. Vid rökning utanför dessa lokaler ska personal särskilt beakta hygien och klädsel. Personal som arbetar i kök eller i nära arbete med barn och vuxna, exempelvis inom vård, skola och förskola, ska vid rökning använda skyddsrock och vara noggranna med handhygien. Skyddsrocken tillhandahålls av den anställde själv och ska förvaras på anvisad plats.

Arbetsmiljö i brukares hem

För personal som har sin arbetsplats delvis i brukares hem ska Knivsta kommun sträva efter en rökfri arbetsmiljö. En dialog ska föras med brukaren om att av hänsyn till personalen avstå från att röka eller använda elektroniska cigaretter i samma utrymme som personalen under besöket, och att helst undvika rökning i hemmet en tid före besöket, särskilt om personal har astma eller allergi. Brukaren ska informeras om de hälsorisker som är förbundna med tobak och rökning, liksom kommunens ansvar enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter 6 kap. 10 §. Om personal har besvär med astma, allergi eller är gravid ska en dialog föras med närmaste chef om att undvika arbetsuppgifter hos brukare som röker eller använder motsvarande produkter i hemmet.

Hantering av överträdelser

Överträdelse av riktlinjerna ska i första hand hanteras genom samtal med närmaste chef. Om överträdelser upprepas kan detta leda till tillrättavisande samtal, skriftlig varning (disciplinpåföljd) eller andra arbetsrättsliga åtgärder såsom omplacering, uppsägning eller avsked. Överträdelse av Tobakslagens rökförbud i lokaler eller vid entréer kan medföra att den som trots tillsägelse fortsätter att röka kan avvisas från lokalen, samt att tillsynsmyndigheterna kan ingripa mot kommunen om rökförbudet inte upprätthålls.

Stöd till rökavvänjning

Kommunens friskvårdsbidrag får användas för rökavvänjningsinsatser. På så sätt kan kommunen stödja medarbetare som vill minska eller avsluta sin tobaksanvändning, i linje med målet om en mer hälsosam arbetsmiljö.

Syn på snus och andra nikotinprodukter

Även om dessa riktlinjer främst omfattar rökning intar Knivsta kommun en restriktiv hållning till bruk av snus och andra nikotinprodukter i tjänsten. Kommunens medarbetare är i många situationer förebilder – för brukare, elever, kunder, anhöriga, kollegor och samarbetspartners – och uppfattas ofta som normskapare. Det gör det särskilt viktigt att föregå med gott exempel i alla delar av uppdraget, även när det gäller tobak och nikotin.

Snus, nikotinportioner och liknande produkter bör därför inte användas vid möten där personal representerar kommunen, särskilt inte vid möten med brukare, elever, kunder, anhöriga eller externa samarbetspartners, och inte heller i undervisningssituationer eller vid aktiviteter med barn och ungdomar.

Chefer kan besluta om ytterligare begränsningar för specifika verksamheter, utifrån deras uppdrag, målgrupp och behov av att vara tydliga förebilder i frågor som rör hälsa och livsstil.

Ansvar och förvaltning

Kommunstyrelsen ansvarar för att riktlinjerna är aktuell och överensstämmer med gällande lagstiftning. Chefer ansvarar för att informera nyanställda, ta upp riktlinjerna regelbundet i verksamheten och för att hantera överträdelser. Varje medarbetare ansvarar för att följa riktlinjerna och aktivt bidra till en rökfri och hälsosam arbetsmiljö i Knivsta kommun.